

skumy, súčasný stav a perspektívy urbanizácie, využívanie nerastných surovín.

Ďalej sa zaoberá aktivitami človeka v priemysle, energetike a doprave, hlavne z hľadiska ich impaktu na prírodné zdroje Slovenského krasu. Venuje sa tu priestor historickému vývoju lesov, vlastníckym pomerom a hospodáreniu v nich, využívaniu poľnohospodárskeho pôdneho fondu, rastlinnej a živočíšnej výroby. Napokon sa v samostatných príspevkoch autori zaoberajú poľovníctvom, rybárstvom, využívaním územia na turistiku a rekreáciu. Záver druhej časti knihy je venovaný pamiatkam architektúry, výtvarného umenia a ľudového staviteľstva.

Tretia časť knihy má názov **Ochrana prírody**. Riaditeľ BR Slovenský kras M. Rozložník v troch príspevkoch informuje o vývoji ochrany úze-

mia, jeho priestorovej a funkčnej diferenciácii, ako aj o ochrane neživej prírody. Stať venovaná Ochrane rastlínstva obsahuje o. i. zoznam úplne a čiastočne chránených taxónov rastlín, ako aj zoznam vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín flóry Slovenska, zaznamenaných na tomto území. Aj v príspevku Ochrana živočíšstva sa uvádza červený zoznam a zoznam chránených druhov bezstavovcov. V tejto časti knihy nájdeme ešte informácie o osobitne chránených územiach a aktivitách správy CHKO-BR.

Publikácia obsahuje 28 obrázkov, početné tabuľky, 74 čiernobielych a 8 farebných fotografií; prílohu tvorí hypsometrická a geomorfologická mapa, mapy kategórií lesov, lesných pôd, relatívnej výškovej členitosti a typologického členenia. Súhrn je v anglickom, nemeckom a maďarskom jazyku.

Knihy je prvou súbornou prácou o území Slovenského krasu. Napriek tomu, že viaceré vedné odbory sa v nej prezentujú len čiastkovými výsledkami, a teda neposkytuje komplexnú informáciu, zostavovateľom sa podarilo veľké dielo. Odborná i laická čitateľská verejnosť tu nájde veľké množstvo aktuálnych floristických, faunistických, ekologických a iných informácií, ľahko sa orientuje v ochranárskych aktivitách a v hlavných environmentálnych problémoch. Jedinečnosť, vzácnosť a krajinársku hodnotu Slovenského krasu predstavuje na vysokej odbornej úrovni. Jej príťažlivosť zvyšuje aj kvalitné polygrafické spracovanie. Možno ju odporúčať nielen všetkým, čo sa ochranou prírody, resp. prírodovedeckými odbormi, zaoberajú profesne, zaujme každého milovníka a obdivovateľa prírody.

Július Oszlányi

Ohrozená flóra Bratislavy

Viera Feráková a kol.

Zoznam vyhynutých, nezvestných, endemických, ohrozených a vzácných taxónov rastlín flóry Bratislavy

1994

Viera Feráková a kol.: **Ohrozená flóra Bratislavy**. Vydala Príroda, a. s., pre Asociáciu priemyslu a ochrany prírody. Bratislava 1994, 69 s., 2 tab. a 36 obr.

Vzácnosť - privilégium, či hrozba? Kedy a za akých podmienok privilégium, a kedy hrozba? Niekoľko otázok, ktoré môžu evokovať ďalšie. Akoby ani nečakali na odpovede. Akoby samotné otázky boli odpoveďou, či nápodobou o prírode v stave ohrozenia.

Červené zoznamy, ktoré na počiatku svojho vzniku boli enumeráciou vyhynutých, nezvestných a ohrozených druhov, dnes predstavujú publikácie, ktoré okrem základnej kategorizácie, spravidla podľa kritérií IUCN, prinášajú ďalšie informácie o výskyte a rozšírení (ekologické a chorologické hľadisko), o spoločenských, v ktorých rastú (sociologické hľadisko), o reliktnosti, endemizme, druhovej ochrane "in situ" a "ex situ". Odzrkadľuje sa v nich vývoj poznania, prípadne účinnosť opatrení. Sú podnetom pre aktívnu ochranu a manažment prírody. Mnohé druhy ako citlivé sondy monitorujú stav zmien v biodiverzite. Ide o to, porozumieť ich výpovedi.

Autorka publikácie, vysokoškolská učiteľka, vynikajúca znalkyňa flóry Bratislavy a histórie jej výskumu, s kolektívom spoluautorov starostlivo pripravila červený zoznam na

publikovanie. Z predpokladaného počtu 1300 druhov a poddruhov papradorastov a semenných rastlín je 569 (43,73 %) v rôznom stupni ohrozenia. V štatistickom vyhodnotení je uvedený počet vyhynutých, nezvestných, kriticky ohrozených a zraniteľných druhov. To, že tam možno niektoré druhy chýbajú, alebo hodnotenie vzácnosti a ohrozenosti nie je v súlade s aktuálnym stavom a s našimi konkrétnymi znalosťami a skúsenosťami, nech vedie k využitiu ponúknuťo tematického priestoru a k zverejneniu poznatkov v dostupných periodikách. Je to jedna z možných ciest k zlepšeniu stavu poznania, trendov vývoja a nakoniec k zmierňovaniu negatívnych dôsledkov ľudskej činnosti na prírodné prostredie.

Farebná fotodokumentácia znesie kritériá podobných prác v zahraničí. Určité rezervy by sa našli v technickej redakcii. Ondráškove fotografie - to je nedeľné matiné, koncert rastlín, rastlinných spoločenskostí, stanovíšť, farieb a tvarov.

Štefan Maglocký